DOI: https://doi.org/10.35774/econa2023.04.156 **JEL classification: O16, G19**
UDC: 336.1

Андрій КРУПКА
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра економіки та фінансів,
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна
E-mail: krupka2007@tntu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0003-1600-4076

Галина ПИРІГ
кандидат економічних наук, доцент,
кафедра агробіотехнологій,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: h.pyrih@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-9931-950X

ФОНДОВІ БІРЖІ У РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ КРАЇНИ: ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДІ АСПЕКТИ

Анотація

Вступ. Фондові біржі є незамінною складовою фінансової системи країни, відіграючи важливу роль у стимулюванні економічного розвитку. Вони забезпечують гнучкий механізм для залучення капіталу, сприяючи розвитку бізнесу, фінансуванню нових проектів та розширенню компаній.

Залучення капіталу через фондові біржі дозволяє компаніям зростати, створювати нові робочі місця та внести вагомий внесок у розвиток національної економіки.

Мета. Мета статті полягає в аналізі сутності фондових бірж, визначенні їх основних функцій з урахуванням теоретичних аспектів, а також моделюванні та наданні практичних рекомендацій для поліпшення діяльності фондових бірж в Україні.

Результати. Визначено основні функції та значення фондових бірж, як невід'ємної складової фондового ринку. Досліджено основні проблеми, які обмежують розвиток біржової торгівлі в Україні. Запропоновано шляхи розвитку фондових бірж в Україні в післявоєнний період з аргументацією важливості цього сегменту фінансового ринку для розвитку економіки всієї країни.

Ключові слова: фондовий ринок; фондова біржа; цінні папери; деривативи; інвестиції.

Вступ

Фондовий ринок виступає основним каналом перетворення заощаджень у інвестиції, є засобом досягнення економічного зростання та соціального благополуччя. Ефективний фондовий ринок сприяє зростанню виробництва та послуг, інвестиціям у запаси, виплатам інвесторам за рахунок максимізації прибутку та ефективного використання ресурсів, активності акціонерів. Крім того, він відіграє ключову роль у залученні, максимізації, консолідації та утриманні зовнішнього капіталу.

Розвиток фондового ринку залежить від багатьох факторів, зокрема, впровадження ефективної системи корпоративного управління збільшує обсяг, оцінку та ліквідність акцій, що в свою чергу, зменшує ризик залежності цінних паперів від

© Андрій Крупка, Галина Пиріг, 2023

Отримано: 12.11.2023 р. **Рекомендовано до друку:** 23.11.2023 р. **Опубліковано:** 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Крупка А., Пиріг Г. Фондові біржі у розвитку фінансового сектору країни: теоретико-прикладі аспекти. *Економічний аналіз.* 2023. Том 33. № 4. С. 156-163. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2023.04.156

макроекономічних факторів та стимулює бізнес.

Мета статті

Мета статті – на основі аналізу сутності та значення фондової біржі в системі фінансових ринків держави запропонувати оптимальні шляхи розвитку фондових бірж в Україні у післявоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження

Фондовий ринок є складовою частиною фінансового ринку, на якому відбувається перерозподіл грошових коштів за допомогою таких фінансових інструментів, як цінні папери, які є документами або сукупність записів, що вказують права на певне майно, реалізацію та передачу якого можна здійснити лише при його пред'явленні.

Кожен вид цінних паперів займає своє місце в системі фондового ринку, виконує власну, унікальну функцію і є формою фіксації відносин між учасниками ринку. В той же час сам папір є об'єктом цих відносин. Цінні папери мають особливий зміст у інвестиційному процесі, оскільки грошові заощадження фізичних та юридичних осіб за допомогою цінних паперів перетворюються на реальні активи.

Відтак, фондовий ринок включає три окремо функціонуючі ринки: грошовий ринок, ринок кредитного капіталу та біржовий ринок [1].

Грошовий ринок є організованим валютним ринком, де учасники можуть надавати кредити та отримувати короткострокові, високоякісні боргові цінні папери з середнім терміном погашення один рік чи менше.

Ринок кредитного капіталу представляє собою грошовий ринок, де відбувається купівля-продаж казначейських, комерційних векселів. Крім того, існує ринок довгострокового кредитування, який включає ринок цінних паперів та ринок довгострокового капіталу. На цьому ринку відбувається купівля та продаж облігацій, що випущені державою чи організаціями.

В свою чергу на біржовому ринку інвестори здійснюють торговельну діяльність цінними паперами (наприклад, акціями), що випущені організаціями або державою. Основна мета фондової біржі полягає в тому, щоб надійно та швидко організувати обіг фінансових ресурсів між учасниками ринку, у яких є фінансові кошти, і тими, хто потребує цих коштів. На біржі діють професійні учасники - посередники між продавцями та покупцями - банки, брокери, інвестиційні компанії.

В структуру фондовому ринку закладена високоорганізована система економічних відносин між його учасниками: емітентами, які претендують на отримання офіційних котирувань їхніх цінних паперів; дилерами, брокерами, управлінцями та їхніми клієнтами, які шукають кращі напрями інвестиції; депозитаріями, клірінговими та розрахунковими системами, які обслуговують учасників торгів; і, нарешті, державою у вигляді органів влади та управління, які визначають «правила гри» та контролюють чинне законодавство щодо цінних паперів та фондових бірж. Ця система виражена через єдиний національний ринок, який не лише пов'язує та об'єднує фінансовий простір однієї країни, але й є доступним для входу та виходу для кожного інвестора.

Загалом в науковій літературі виділяють багато функцій, які притаманні фондовій біржі. Найбільш знаковими, на нашу думку є функції котирування, прогнозування, хеджування, а також інформаційна та спекулятивна функції [1].

Цінова функція для ринку спот забезпечується через формування та регулювання цін на всі види товарів, що обертаються на біржі. Концентрація попиту та пропозиції на біржі, укладення великої кількості угод, виключають вплив неринкових факторів на ціну і роблять її максимально наближеною до реального попиту та пропозиції. Біржова ціна встановлюється під час котирування, яке розглядається як найважливіша функція біржі. Під котируванням розуміється фіксація цін на біржі протягом кожного дня її роботи: реєстрацію курсу валюти або цінних паперів; ціну біржових товарів. Котирування цін - це реєстрація біржових цін відповідно до біржових правил з їх подальшою публікацією. Публікація цін на біржові товари служить орієнтиром для продавців та покупців, допомагає їм розробляти свою стратегію поведінки на наступних біржових торгах.

Прогнозування цін на ринку ф'ючерсів складається з цін на ф'ючерсні контракти. У свою чергу, ціна ф'ючерса - це думка учасників ф'ючерсного ринку про те, скільки буде коштувати даний товар у майбутньому (на момент виконання ф'ючерсного контракту) [2]. Важливо відзначити, що не лише ціни реального ринку впливають на ф'ючерсні ціни, але й ціни ф'ючерсів також впливають на ринок реального товару. Так, якщо ф'ючерсна ціна зростає порівняно з реальною, це стимулює продавців товару утримувати свій товар, зберігати його, що призводить до зменшення пропозиції товару, і ціни на ринку починають зростати, намагаючись наблизитися до ф'ючерсних. У зворотній ситуації перевищення реальних цін над ф'ючерсними стимулює торговців негайно реалізовувати свій товар, що призводить до зниження попиту і, відповідно, зниження цін.

Важливою є функція хеджування, яка полягає в захисті учасників біржової торгівлі від невигідних для них коливань цін. Для досягнення цього на біржі використовуються спеціальні види угод та механізми їх укладення. Виконуючи завдання страхування учасників біржової торгівлі, біржа не тільки організовує торгівлю, але й обслуговує її. Біржа створює умови для того, щоб покупці та продавці реального товару за власним бажанням могли одночасно брати участь у відповідних біржових торгах як учасники. Це підвищує довіру до біржі, залучає до неї ринкових спекулянтів, збільшуючи кількість торгівельних суб'єктів.

Однією, з найбільш відомих загалу є спекулятивна функція. Ця функція є характерною для строкового ринку, але присутня також на ринку спот. Її виконують спекулянти – учасники торгів, мета яких отримання прибутку за рахунок різниці у цінах. Самі спекулянти виконують на фондових ринках кілька важливих функцій, які полегшують торгівлю фінансовими інструментами. Наявність великої групи спекулянтів на строкових ринках приносить користь ринкам. Спекулянти беруть на себе ризики хеджерів, підвищують ліквідність інструментів на ринках та згладжують волатильність цін.

Основним завданням фондової біржі у сфері інформаційної діяльності є передача результатів угод та результатів торгів їхнім учасникам. Біржа виконує це за допомогою наступних процедур: збір та реєстрація біржових цін з подальшим їх узагальненням та публікацією, надання клієнтам, різним зацікавленим організаціям, міжнародному ринку інформації про наявність товарів за зразками та пробами, як правило, на основі вже усталених біржових стандартів, та публікація її в засобах масової інформації. Будь-яка біржа, або, у широкому сенсі, торгова система, є комунікаційною мережею. Згідно з її внутрішніми правилами, мережа визначає, хто саме і які сигнали може через неї передавати, і як у кінцевому підсумку ці сигнали перетворюються на біржові угоди. У контексті мережевого характеру біржової діяльності можна виділити два важливих аспекти. По-перше, переваги для кожного учасника торгової системи зростають із збільшенням точок входу в цю систему. По-друге, інвестор отримує блага від залучення до торгової системи нових учасників, оскільки зростає ймовірність укладання угоди за більш вигідних умов [3].

Крім зазначених функцій, існують також інші не менш важливі, які виконує фондова біржа, а саме – лістинг та делістинг цінних паперів. Лістинг цінних паперів передбачає включення організатором торгів цінних паперів до списку цінних паперів, що мають право на участь у організованих торгах для укладання угод купівлі-продажу, включаючи також включення цінних паперів біржою до котирувального списку. Відповідно делістинг цінних паперів передбачає виключення організатором торгів цінних паперів зі списку цінних паперів, які мають право на участь у організованих торгах для укладання угод купівлі-продажу, включаючи також виключення цих цінних паперів біржою з котирувального списку. Саме ці додаткові функції покладаються на фондову біржу як на безпосереднього організатора торгів.

Процедура лістингу пов'язана з емісією цінних паперів, через яку зобов'язані пройти компанії, що прагнуть розмістити свої цінні папери на біржі. Емісія цінних паперів є

достатньо витратною, складною і тривалою процедурою для компаній..

Біржова діяльність має безпосередній вплив на економічний розвиток країни. Біржі представляють собою сукупність масштабних процесів, які мають свої недоліки, вивчення яких допомагає виявляти проблеми функціонування всієї системи [4]. Проблеми функціонування будь-якої біржі полягають у розпізнаванні факторів, які впливають на її діяльність. Важливо вміти розподіляти інформацію за ступенем її важливості з метою використання в оперативній діяльності.

Слід відзначити, що вплив на біржову діяльність обумовлено низкою факторів таких як інфляція, національний дохід, платіжний баланс, суспільно-політична ситуація в країні тощо.

Зокрема, інфляційні процеси прямим чином визначають вартість національної валюти, сприяючи при зростанні інфляції суттєвому зменшенню попиту на валютні активи серед учасників біржового ринку.

В свою чергу рівень національного доходу має значний вплив на валютні курси, оскільки високий рівень національного доходу призводить до збільшення попиту на національні товари, що сприяє підвищенню активності на біржі.

Показники платіжного балансу країни також впливають на коливання в фінансовому секторі, оскільки його високий рівень сприяє підтримці стабільності та визначає цінові тенденції на ринку біржових товарів.

Суспільно-політична кон’юнктура відіграє суттєву роль у біржовій діяльності та є однією з проблем, яка обмежує її розвиток. Негативно впливає на економіку і біржову торгівлю війна, через що виведені активи іноземних інвесторів, і загалом спостерігається зменшення ділової активності на фінансових ринках.

Ще однією значущою проблемою в біржовій діяльності є спекуляція, про яку ми вище зазначали, як про важливу функцію біржового ринку. Проте в суспільстві спекулятивні операції сприймаються негативно, внаслідок чого торгівлю на біржі прирівнюють до лотереї, що звичайно, не відповідає дійсності. Сутність спекуляції полягає у здійсненні угод з метою отримання прибутку за рахунок різниці між ціною продажу та ціною купівлі. Ця проблематика має визначений вплив на фондовий ринок, оскільки більшість угод не здійснюється з інвестиційною метою в цінні папери, а здійснюється з метою отримання прибутку на основі коливання рівнів цін. Особливо виразно діяльність спекулянтів проявляється на фондовій біржі. Якщо курс будь-якого товару на біржі знижується або існують прогнози щодо його найближчого зниження, учасники біржі реагують на цю тенденцію. В такому разі, попит на товари на біржі штучно формується, що викликає значні збитки для звичайних інвесторів, тоді як спекулянти отримують прибуток. Проте такі маніпуляції не обмежуються жодними законодавчими рамками.

Важливою проблемою у розвитку бірж є недостатня фінансова грамотність населення. Це проявляється передусім у тому, що більшість громадян країни не має бажання брати участь у біржовій діяльності через необізнаність з основними процесами, які відбуваються на біржі, а також через страх перед можливими фінансовими невдачами. Іншою значущою проблемою є той факт, що на сучасному етапі розвитку ринку цінних паперів він не може повністю задовольняти потреби економіки. Це випливає з того, що на даному етапі розвитку економіки надзвичайно важливо залучати інвесторів, готових вкладати свої ресурси у розвиток конкретної галузі.

У контексті популяризації фондового ринку виникає проблема його низькорозвиненої інфраструктури порівняно з світовими ринками. Відсутність ефективного державного регулювання та чітко визначених правил гри стає основною причиною цієї проблеми.

Усі ці аспекти сприяють різноманітним коливанням на біржі. Для вирішення цих проблем пропонується комплекс заходів, що включає стабілізацію національної валюти, вдосконалення правової основи функціонування біржі, створення нових видів інвестиційних фондів та розширення переліку фінансових інструментів [5].

Необхідність проведення реформ на фондових біржах зумовлене недостатньою розвиненістю інфраструктури, недовірою громадськості та недосконалістю законодавчої

бази. Проте при належній організації комплексу заходів з поліпшення біржової діяльності українські біржі можуть стати ефективним інструментом для розвитку економіки країни у повоєнний період, оскільки очікувати на значний розвиток в умовах повномасштабної війни не доводиться. Війна рф проти України призвела до значних змін у фінансовому середовищі країни та на фондовому ринку зокрема. Відтак, очікувано відбулося зниження інвестиційної активності, адже значно зросли ризики для інвесторів, підвищилася волатильність.

Фондовий ринок по факту зіштовхнувся із проблемами ліквідності, оскільки інвестори не бажають ризикувати в умовах війни. Загальний обсяг випусків емісійних цінних паперів у 2022 році становив 57,45 млрд. грн., що менше на 54,94 млрд. грн. порівняно з відповідним періодом 2021 року. Упродовж 2022 року зареєстровано всього 20 випусків акцій на суму 35 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2021 року обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився майже на 7,9 млрд. грн. [6].

В свою чергу у 2022 року зареєстровано 39 випусків облігацій підприємств на суму більше 2 млрд грн. та випуски облігацій підприємств у іноземній валюті на 6,4 млн. доларів США. Знову ж таки, показники значно менші довоєнного періоду і в порівняно з аналогічним періодом 2021 року обсяг зареєстрованих випусків облігацій підприємств зменшився на 7,95 млрд. грн.

Загалом за результатами торгів на біржових майданчиках протягом 2022 року обсяг торгів фінансовими інструментами склав 160,64 млрд. грн., що порівняно з даними попереднього року менше на 291,36 млрд. грн.

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на операторах організованих ринків капіталу протягом зазначеного періоду зафіксовано з ОВДП – майже 153 млрд. грн. (95,14% від загального обсягу торгів фінансовими інструментами).

Протягом 2022 року спостерігалася консолідація торгівлі цінними паперами на двох біржах: «ПЕРСПЕКТИВА» та «ПФТС», що становило 90,40% вартості торгів фінансовими інструментами (таблиця 1).

Обсяг торгів фінансовими інструментами 2022 року на фондових площадках на вторинному ринку становив 99,95% від загального обсягу торгів фінансовими інструментами протягом зазначеного періоду (таблиця 1).

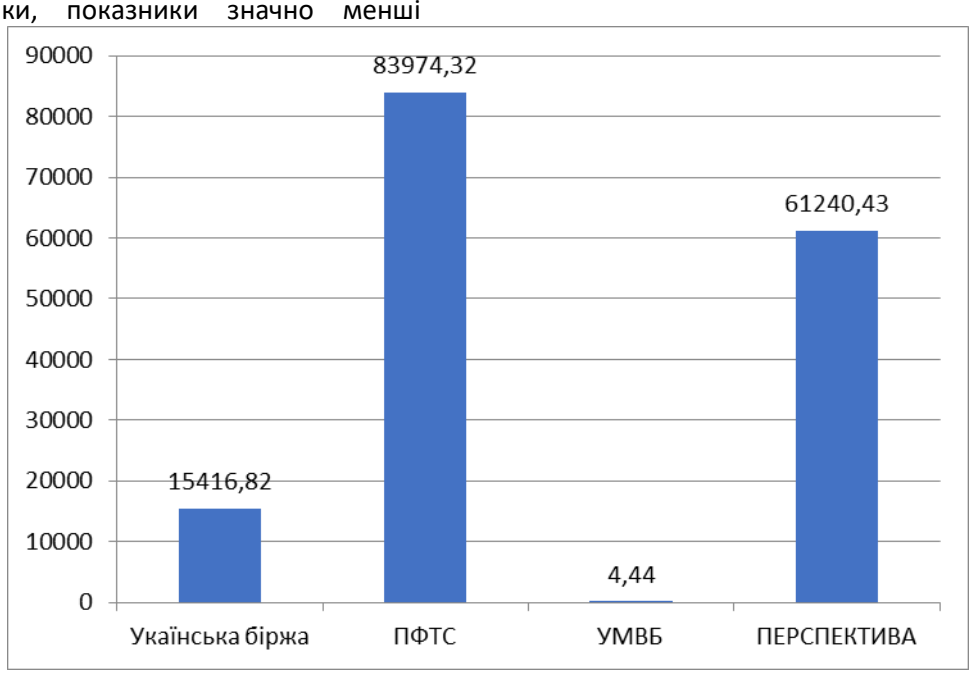


Рис. 1. Обсяг торгів фінансовими інструментами на фондових біржах України у 2022 році, млн. грн. [6].

Таблиця 1. Обсяг торгів фінансовими інструментами на фондових біржах за видами ринку упродовж 2022 року, млн. грн.

	Первинний ринок		Вторинний ринок				Усього
	Спотовий ринок	Усього на первинному ринку	Ринок РЕПО	Строковий ринок	Спотовий ринок	Усього на вторинному ринку	
Українська біржа	0	0	4193,5	1,4	11221,8	15416,8	15416,8
ПФТС	73,3	73,3	6856,6	0,0	77044,2	83900,9	83974,3
УМВБ	0,0	0,00	0,0	4,4	0,0	4,4	4,4
ПЕРСПЕКТИВА	0,0	0,00	17320,6	0,0	43919,7	61240,4	61240,4
Усього	73,3	73,3	28370,8	5,8	132185,9	160562,6	160636

Складено на основі [6].

Отже, спостерігається значний спад торгових операційна фондових біржах України. Проте слід зважати на те, що після завершення війни саме біржовий ринок може стати важливим механізмом акумуляції інвестицій та індикатором розвитку фінансової системи країни. Само тому, потрібно готувати ґрунт для формування ефективної фондової інфраструктури.

Перспективи розвитку фондового біржового ринку в Україні можуть бути визначені рядом факторів, які включають економічні, політичні та структурні аспекти. Зокрема біржовий ринок впливає на економічний розвиток. Зростання економіки сприяє розвитку фондового ринку, оскільки компанії мають більше можливостей для привертання капіталу та розширення своєї діяльності. В свою чергу ефективна система регулювання є ключовим чинником для приваблення інвесторів та розвитку фондового ринку. Реформи в цьому напрямку можуть сприяти створенню прозорих та стабільних умов для інвестицій.

Розвиток біржової торгівлі також нерозривно пов’язаний з технологічними інноваціями: Впровадження сучасних технологій, таких як технології блокчейну, може поліпшити ліквідність та безпеку операцій на ринку.

Важливим напрямком роботи є створення та розвиток фондових індексів, що може привести до створення нових інвестиційних можливостей та збільшення привабливості ринку.

Отже, сьогодення відзначається зростаючою турбулентністю соціоекономічних процесів, а фондовий ринок України переживає значні коливання і помітні трансформації. В свою чергу, розвиток фондового ринку в післявоєнний період у значній мірі залежить від комплексу заходів, які приймає держава для вдосконалення фінансової системи країни. З метою відновлення та стимулювання розвитку фондового ринку України та формування позитивного інвестиційного клімату, на нашу думку, необхідно впроваджувати такі стратегічні заходи:

- збільшення конкурентоспроможності фондового ринку за допомогою створення сприятливих умов в сфері податкової політики держави, спрямованих на підтримку фондового ринку;
- гармонізація протиріч в законодавстві та вдосконалення внутрішньої роботи регуляторів, що передбачає чітке розмежування повноважень між ними та врегулювання конфліктних ситуацій між учасниками фондового ринку шляхом

застосування прямих та непрямих методів впливу;

- розширення ринку для привертання більше інвесторів та забезпечення його ліквідності та обороту для активізації капіталовідтоку на ринку;
- забезпечення достатнього рівня захисту для інвесторів, що вкладають свої ресурси в цінні папери, що сприятиме поліпшенню ситуації на фондовому ринку;
- покращення умов функціонування інвестиційних та пенсійних фондів через впровадження міжнародних стандартів ефективності інвестицій та проведення реформ для удосконалення інфраструктури ринку;
- розширення асортименту інвестиційних інструментів, представлених на фондовому ринку, з метою збільшення диверсифікації інвестиційного портфеля;
- створення передумов для етапної централізації ринку національної валюти, концентрації ліквідності та переходу конкуренції на біржовому сегменті з рівня локального на міжнародний.

Висновки та пропозиції щодо подальших досліджень

З урахуванням вищезазначеного успішний розвиток українського фондового ринку вимагає структурних змін, формування єдиної державної стратегії. Після закінчення бойових дій зацікавленість іноземних інвесторів в Україні значно зросте, що стане потужним поштовхом для розвитку фондових бірж України. Дослідження діяльності фондових бірж в Україні визначається важливістю для різних аспектів економічного та фінансового розвитку країни. Аналізуючи їхню функціональність, теоретичні аспекти та можливості моделювання, дослідження мають бути спрямовані на надання практичних рекомендацій щодо покращення діяльності фондових бірж в Україні. Вивчення цих аспектів забезпечить розроблення алгоритмів залученні інвестицій та капіталу, підтримці економічного росту, забезпеченні фінансової стабільності, розвитку капітального ринку та вдосконаленні регуляторної політики. Такий аналіз є ключовим для створення ефективної та стабільної фінансової системи, сприяючи загальному розвитку економіки України, що актуалізує подальші дослідження цієї тематики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сич Є. М. Ринок фінансових послуг [текст]: навчальний посібник. Київ: «Центр учбової літератури», 2012. 428 с.
2. Рекуненко І. І. Проблеми розвитку біржової торгівлі на фондовому ринку України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки».* 2014. Вип. 7. Ч. 5. С. 68–71.
3. Мозговий О. М., Субочев О. В. Міжнародні фінансові центри в умовах фінансової глобалізації : монографія. Київ : КНЕУ, 2014. 298 с
4. Завальнюк І. Фондовий ринок України: історія розвитку та роль фінтеху. 2021. URL: https://ua.news/ua/fintech-in-ukraine-30/fondovyj-rynok-ukrainy-istoriya-razvitiya-i-rol-finteha
5. Татарин Н.Б., Шевчук О.М. Перспективний розвиток фондового ринку як важливої складової фінансового сектора економіки. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2014. Вип. 9. Ч. 2. С. 166–170.
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку України. URL: https://www.ssc.gov.ua/.

REFERENCES

1. Sych, E. M. (2012) Market of financial services. Kyiv: Center for Educational Literature» [in Ukrainian].
2. Rekunenko, I. I. (2014) Problemy rozvytku birzhovoyi torgivli na fondovomu rynku Ukrayiny [Problems of development of exchange trade in the stock market of Ukraine]. Naukovyj visnyk Hersonskogo derzhavnogo universytetu. Seriya «Ekonomichni nauky» - *Scientific Bulletin of Kherson State University. Series «Economic sciences»*, Vol. 7, Part 5, 68–71 [in Ukrainian].
3. Mozhovyi, O. M., and Subochev, O. V. (2014). Mizhnarodni finansovi tsentry v umovakh finansovoi hlobalizatsii [International Financial Centers in the Context of Financial Globalization]. Kyiv: KNEU.
4. Zavalniuk, I. (2021). Fondovyi rynok Ukrainy: istoriia rozvytku ta rol fintekhu [The stock market of Ukraine: the history of development and the role of fintech]. Fintech in Ukraine. https://ua.news/ua/fintechin-ukraine-30/fondovyj-rynok-ukrainy-istoriya-razvitiya-i-rol-finteha.

5. Tataryn N. B., and Shevchuk O. M. (2014). Perspektyvnyi rozvytok fondovoho rynku yak vazhlyvoi skladovoi finansovoho sektora ekonomiky [Prospective development of the stock market as an important component of the financial sector of the economy]. Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho – Scientific *Bulletin of Kherson State University*, 9(2), 166-170.

6. Natsionalna komisiia z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku Ukrainy [National Securities and Stock Market Commission of Ukraine]. https://www.ssc.gov.ua.

Andrii Krupka, PhD in Economics, Department of Economics and Finance, Ternopil Ivan Puluj National Technical University, Ukraine
Halyna Pyrih, PhD in Economics, Associate Professor, Department of Agrobiotechnology, West Ukrainian National University, Ukraine

STOCK EXCHANGE IN THE DEVELOPMENT OF THE COUNTRY'S FINANCIAL SECTOR: THEORETICAL-EXAMPLE ASPECTS

Abstract
Introduction. Stock exchanges are an indispensable component of the country's financial system, playing an important role in stimulating economic development. They provide a flexible mechanism for attracting capital, facilitating business development, financing new projects and expanding companies.
Attracting capital through stock exchanges allows companies to grow, create new jobs and make a significant contribution to the development of the national economy.
Goal. The purpose of the article is to analyze the essence of stock exchanges, determine their main functions taking into account theoretical aspects, as well as modelling and providing practical recommendations for improving the activity of stock exchanges in Ukraine.
The results. The main functions and significance of stock exchanges as an integral component of the stock market are defined. The main problems that limit the development of stock trading in Ukraine have been studied. Ways of development of stock exchanges in Ukraine in the post-war period are proposed, with arguments for the importance of this segment of the financial market for the development of the economy of the entire country.

Keywords: stock market; stock exchange; securities; derivatives; investments.

Cite as: Krupka, A. and Pyrih, H. (2023). Stock exchange in the development of the country's financial sector: theoretical-example aspects. *Economic analysis,* 33 (4), 156-163. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2023.04.156